

PhDr. David Čeněk

Katedra filmových studií FF UK

Oponentský posudek bakalářské práce

Alexandra Lipovská, *Soudobé snahy o prosazení filmové/audiovizuální výchovy ve všeobecném vzdělávání*, 85 str.

Tematicky jde o průkopnickou práci, nicméně Alexandra Lipovská v úvodu píše, že si chtěla udržet akademický distanc, což považuji za první slabinu její práce. Naopak propojení praktických zkušeností a akademického, rozumějme promyšleného metodologického přístupu, by právě bylo mohlo pomoci odhalit nedostatky a navrhnout možná řešení. Následně filmovou výchovu prezentuje na základě příliš subjektivního hlediska. Občas používá nejasná označení, jako například na str. 7 když tvrdí, že v rámci výuky „by se měla rozvíjet kritická reflexe, a poznání filmového jazyka adresáta“. Neměl by tento adresát spíš být schopen přístupu k filmovému dílu? Jako odbornice na danou problematiku by se měla odpoutat od francouzského přežitého modelu, kdy se filmová věda rozvíjela v době sémiotiky, sémiologie a měnící se lingvistiky a na dlouho dobu se tedy filmy začaly číst a měly jazyk, přičemž současné převažující tendence filmové analýzy již nemluví o filmovém jazyku, k filmu se nepřístupuje jako k textu. Filmy se nečtou, není třeba je rozložit na kódy, znaky a ty dešifrovat. Pedagogická tradice vnímání filmu jako jazyka je přežitá.

Kapitola Modely osvěty v historickém kontextu na našem území je výtahem z již existujících prací. Přináší tedy stručný přehled vývoje na našem území od počátků až do současnosti. Avšak tento text není pouhou kompilací, jak by se mohlo zdát z výše uvedeného, ale jsou do něj začleněny výpovědi dobových aktérů, které Lipovská oslovila. Bohužel tento historický přehled nepřesáhne deskriptivní rámec. Zůstává tak cenným vhledem do vývoje, aniž by ale získané informace jakkoliv zpracoval, dal do souvislostí.

Část týkající se zahraniční zkušenosti je jistě přínosná, nicméně velmi povrchně zpracovaná, takže výsledný dojem je, že v zahraničí byla řada pokusů o ustanovení filmové výchovy a všude to bylo jiné. Považuji za škodu, že se autorka nepodívala více analyticky a komplexně na aktivity AČFK, místo fokusu na nicneříkající kultovní přehlídku Projekt 100. Mohla by rozkrýt degradující vývoj, neschopnost AČFK vyvíjet se a reagovat na změny ve filmovém průmyslu. AČFK si totiž představuje filmovou výchovu jako soubor přednášek a úvodů, což je ve své podstatě návratem do 60. let.

Naopak kapitola o projektu Film a škola je zdařile provedenou analýzou, i když bych si dokázal představit hlubší rozbor, lépe argumentačně podložený. I přesto Lipovská velmi jasně a otevřeně pojmenovala všechny slabiny tohoto projektu. Přínosem je také kapitola dvou pozitivních příkladů. Stejně pečlivě a věcně napsaná je také kapitola o hrůzostrašném projektu Kánon filmu.

Za velmi hodnotné a pregnantně formulované považuji analytické postřehy v kapitole 3., kde Lipovská jasně poukazuje na slabiny a v podstatě nekonceptní uspěchané schválení RVP pro předmět Filmová/audiovizuální výchova, který se chytil do vlastní pasti a klade důraz na praktickou a zábavnou složku. Za velmi přínosné považuji, že Lipovská pouhou komparací prokázala nedůslednost postupu MŠMT a na zřejmé snahy rychle se problému zbavit a opatřit ho ministerským podpisem, čímž máme paskvil, ale oficiálně se lze na něj odvolat.

Zajímavé poznatky, i když pouze formou deskripce, přináší i kapitola o činnosti ministerstev.

Nejzajímavější je pak kapitola čtvrtá, popisující konkrétní příklady z praxe. Jak v jednotlivých školách, tak mimo školy, kde se ukazuje, že jde často o aktivity, které nejsou čistě filmovou výchovou.

Poznámky na okraj:

1) Ve Francii nevznikají filmové kluby ve 30. letech. Vznikaly již dříve a ty, co má asi Lipovská na mysli, vznikaly po II. světové válce.

2) Festival kategorie B (Lipovská používá výraz béčkový festival) a béčkový film nejsou to samé (viz strana 35).

Je třeba ocenit snahu a pečlivost při zpracování tématu, jehož primární zdroje jsou obtížně dosažitelné či neexistující. Bakalářská práce má dva klíčové nedostatky – 1) je více méně pouhou deskripcí shromážděného, navíc s některými velmi diskutabilně používanými pojmy, 2) nevychází z žádného problému, respektive nemá od počátku žádný cíl, což vyplývá z neujasněné metodologie.

Práci doporučuji k obhajobě s hodnocením velmi dobře.

Praha 4. února 2015